

I. N. D. N. J. C.

DISPUTATIO THEOLOGICA
Pro Undecimo Articulo Libri Concordiæ
D E

ÆTERNA FILIORUM
DEI PRÆDESTINATIONE;

QUAM
Deo Opt. Max. Benedicente,

AD MANDATUM

SERENISSIMI, POTENTISSIMIq; REGIS, DOMINI
NOSTRI CLEMENTISSIMI,

Pro LICENTIA

Summos in Theologiâ honores adeundi, proponit

GEORGIUS C. ALANUS, In A-
cademiâ Aboënsi S. S. Theol. Professor
Ordinarius;

RESPONDENTE

Dn. PETRO LAURBECCHIO Ostro-
Gotho, Philosoph. Candidato & Theologiæ
Studioso :

*Ad diem 6. Junij, Anni 1660. horis
Ante- & Pomeridianis,*

In Auditorio superiori & maximo.

A B O Æ,

Excusa à PETRO HANSONIO Acad. Typ.

Sr R.^e M.^o
REGNIQUE SUECIE
SENATORI,

ARCHIDAPIFERO,
SUPREMI JUDICII
HOLMENSIS

PRÆSIDI,

Wesmanniæ & Dalekarl.

JUDICI PROVINCIALI;
NEC NON

Academiæ Aboënsis

CANCELLARIO,

EXCELSO ATQUE ILLUSTRISSIMO
DOMINO ETHEROL,

DN. PETRO Brahe /

Comiti de Wisingborg / Libero

Baroni de Cajana / Domino de

Rydhoboholm / Lindholm / Bra-
helinna & Boghesund &c.

Domino & Patrono Magno,

hanc disputationem Inauguralem

humillimè

dicat consecratq;

GEORGIUS ALANUS,

D. O. M. A.

Disp. pro XI. Articulo Libri Concordiæ,

De

ÆTERNA FILIORUM DEI
PRÆDESTINATIONE,

THESIS I.

Uò periculosior omnis est error, vel minimus etiam, qui in æternum illud divinæ prædestinationis decretum impingit; hinc quidem ad desperationem, illinc ad epicureismum: Eò sublimior & excellentior est hujus articuli, dextrè & orthodoxè explicati, utilitas. Inde enim lux veritatis clarissima infertur articulo justificationis; *quod videlicet gratiâ, sola Dei misericordiâ, in Christo nobis paratâ, sine omnibus operibus & meritis nostris, justificemur atq; salvemur.* Inde vanitas & falsitas omnium illorum errorum liquidissimè patet, quibus vel multum, vel parùm, vel modiculum viribus arbitrij nostri adscribitur. Inde vera ac viva consolatio oritur in animis eorum, qui persuasum habent, salutem suam in æterno DEI decreto, tanquam in arce munitissimâ, atq; adeo in ipsâ omnipotenti manu salvatoris nostri esse fixam locatamq; ex quâ nemo eam rapere queat.

II. Quanquam verò multa hoc ipso in articulo occurrant, *quorum ignorantiam tutius est profiteri, quàm scientiam*

*entiam simulare, uti Augustinus alicubi loquitur: Ea ta-
men, quæ Deus ipse in verbo nobis revelavit myste-
ria, penitus vel ignorare, vel levi tractare brachio, dete-
standæ foret, tum impietatis, tum ingratitude. Scitè
enim Augustinus Lib. de bono perseverantiæ c. 15.
Numquid ideo negandum est, quod apertum est, quia com-
prehendi non potest, quod occultum est.*

III. Hanc autem doctrinam, de prædestinatione fi-
liorum Dei ad salutem, non ex arcano aliquo & im-
perscrutabili Dei consilio, non ex rationis nostræ iu-
dicio, non ex lege: sed ex solo Evangelio petendam
& discendam esse, rectè monet Liber Concordiæ. *Lex
enim peccata arguit, non remittit; accusat, non condonat,
Joh. 5. 45. Ex lege maledictio venit, non salus, Deut. 27,
26. ad Gal. 3, 10. Solum itaq; Evangelium docet, quòd
Deus omnium in Christo velit misereri, quòd neminem
velit perire, quòd velit ut omnes pœnitentiam agant, cre-
dant in Christum, & mediante hâc fide æternum salven-
tur.*

IV. Cæterum censemus omnia, quæ ad hanc mate-
riam spectant, quatuor præcipuè capitibus includi posse,
de quibus in posterum ordine agemus. Caput I. Erit de
*miseri cordi Dei voluntate, quæ electionis ac salutis nostræ ne-
gotium, non tam inchoat, quàm absolvit. II.^m De ipsâ præ-
destinatione, quomodo ea secundum hanc ipsam Dei volun-
tatem sit definienda. III.^m De prædestinatione & prædesti-
natis quæstiones nonnullas expendet. IV.^m Erit de Reprobatione,
quæ decretum est electioni contrarium.*

V. DE PRIMO Ne autem in portu naufragium
faciamus, disertè profiteamur, voluntatis attributum, se-
cundum sensum verbi divini impropriè & figuratè κατ'
ἐπιφωροπίαθειαν de Deo prædicari; & notare hic es-
sentia-

sentialem Dei virtutem sive potentiam, quâ Deus *tum in genere* singulas atq; universas hominum actiones, studia consilia, vel vult & sapientissimè efficit, regit, gubernat; vel justissimè detestatur, punit, & ad finem gloriæ suæ servientem dirigit: *tum verò & in specie* electorum salutem vult, curat, ordinat, perficit, absolvit. De priore illo generali objecto iam non laboramus: sed de speciali tantùm hoc, quod electionis & salutis nostræ negotium directè concernit.

VI. Quamquam verò voluntas hæc Dei de salvandis hominibus, haud minùs una est numero, atq; una est misericordia Dei, quâ erga salutem hominum intimo affectu commovetur; duplex tamen ejus in Scripturis monstratur respectus. UNUS simplex quasi, quatenus nimirum voluntas illa Dei misericors in se consideratur, prout ea ex intentione Dei æqualiter se habet erga omnes omninò homines: Juxta illud: *Conclufit Deus omnes sub peccatum, ut omnium misereretur, ROM. II, 32.*

VII. Alter RELATUS, quatenus videlicet voluntas hæc Dei consideratur, non modò ratione τὰ ξῆως, secundum quam Deus ab æterno homines eligere & salvare constituit: sed & respectu ipsorum hominum, quatenus vel actu τὰ ξῆν illam sequuntur, vel actu negligunt & contemnunt.

VIII. Nominârunt Veteres hanc unam numero Voluntatem jam Absconditam sive occultam, iam verò Revelatam. *Absconditam*, quatenus ea ab æterno ante iacta mundi fundamenta in arcano Dei sinu latuit quasi occultata: *Revelatam* verò, quatenus per Evangelium ea in tempore nobis est patefacta. Quò respiciens Apostolus, Evangelium definivit, revelationem illius mysterij, quod ab æternis temporibus fuerit ta-

ctum, Rom. 16, 25, Colofs. 1, 25. Eph. 1, 9. & propositum illud Dei, vel *gratiam Dei datam nobis in Christo ante tempora secularia*, jam scribit esse *revelatam per Evangelium*, apparitionem servatoris nostri *Jesu Christi*, 2. Tim. 1, 9, 10.

IX. Hic mox in limine notanda venit impietas Calvinianorum, qui abusi istis veterum locutionibus, geminam in Deo finxerunt voluntatem, unam occultam, alteram revelatam. Ubi sanè, si per occultam voluntatem intellexissent, miranda illa Dei consilia iudiciâq; quorum tum in gubernatione hujus univèrsi, tum in regimine Ecclesiæ, tum in communi vitâ plurima indices deprehenduntur vestigia; & quorum τὸ δῖόν τι neq; angelica, neq; humana ratio assequi valet, quæq; adoranda magis, quam scrutanda sunt, secundum illud Apostoli: *ô profunditatem divitiarum & sapientiæ, & scientiæ Dei! quàm inscrutabilia sunt ejus judicia, & ejus viæ impervestigabiles! Quis enim cognovit mentem Domini? aut quis consiliarius ejus fuit?* Rom. 11, 33. tum certè hoc nomine nemo dicam ipsis scripsisset.

X. Cæterùm, cum sub hâc distinctione illud voluerint occultatum; Deum in verbo Evangelij, non omnia, quæ de salute nostra velit, revelasse: sed plurima in arcano sibi retinuisse; ita quidem, ut ex verbo Dei res velato, de salute electorum, deq; damnatione reprobatorum, plenè statui nec possit, nec debeat: hic certè distinctioni isti modis omnibus resistendum erat. *Neq; enim ulla est in Deo abscondita voluntas de electione & salute nostrâ, quæ vel in Evangelio non sit jam pridem plenissimè revelata, vel quæ à patefactâ illâ Dei voluntate ullâ ex parte sit diversa.*

XI. Quin potiùs Deus, quicquid unquam ab omni
æteris

æternitate de electione & salute hominum, ejusdemque
causis, effectis, sine cogitavit, voluit, decrevit: illud om-
ne per Evangelium dilucidissimè revelavit, ut ne vel
minimum ejus in arcano retinuerit.

XII. Fidem assertioni huic facit Apostolus, in con-
cione illâ valedictoriâ ad presbyteros Ephesios habi-
tâ, his verbis: *Confessor hodiernâ die, quod nihil subticue-
rim, sed annunciaverim vobis omne consilium Dei*, quod ni-
mirum spectat salutem hominum, & quod scire nobis
fructuosum est & necessarium, Act, 20, 27. Et 1. Cor.
2, 7. scribit, *se loqui sapientiam Dei*. Quamnam? Respon-
det Apostolus: *ἐν μυστηρίῳ τὴν ἀποκεκρυμμένην, in my-
sterio, occultatam ἣν προώρισεν ὁ Θεὸς πρὸ τῶν αἰώνων,*
quam præsinierat Deus ante secula. Jam si annunciatum
est omne consilium Dei, si sapientia illa ante secula in
Deo abscondita, jam est patefacta per sermonem Apo-
stoli: certè profligatæ fuerit impietatis, fingere adhuc in
Deo absconditam aliquam de electione & salute homi-
num voluntatem.

XIII. Et quæ hæc est prodigiosa mentis vertigo, pu-
gnare pro absconditâ aliquâ de salute hominum volunta-
te; & interim illam ipsam voluntatem ita exactè callere,
ut secundum omnes ejus partes, pulchrè eam definire &
explicare queas? Quemadmodum certè in colloquio
Mompelgartensi ita bellè eam explicare novit Beza, ut
nihil ex ipsius quidem sententiâ, manserit ampliùs ab-
sconditum. Sic nimirum mendacium nusquam cohæret.

XIV. Sed ut ad propositum redeamus. Orthodoxi
patres, & cum primis Damascenus, duos illos, de quibus
diximus, unius in Deo voluntatis respectus, distinxerunt
in voluntatem Dei *προηγούμενην* & *ἑπομένην*, *Antecedentem*
& Consequentem. Et dignus planè observatione est

locus

locus Damasceni, lib. 2. de orthod. fide qui sic habet: oportet scire, quòd Deus antecedenter vult omnes salvari & regnum suum consequi. Neq̄ enim ad puniendum nos finxit, sed ut efficiamur bonitatis ipsius participes, ut bonus: peccantes autem vult puniri, tanquam justus. Dicitur igitur prima antecedens voluntas, & beneplacitum ex ipso existens. Altera verò consequens voluntas & παραχώρησις, concessio ex nostri causâ. Et hæc rursum gemina. Una ὁκονομικὴ καὶ παιδευτικὴ, Dispensatoria sive cruditiva ad salutem; Altera verò ἀπογυωσικὴ constitutiva ad finalem pœnam. Hæc ille.

XV. Hinc evidenter colligitur, 1. Divisionem istam non in nostro demum cerebro, vel heri, aut nudius tertius natam esse; sed piæ antiquitati fuisse cognitam jam inde ab annis nongentis & viginti, 2. Consequentis voluntatis non unum, sed duo esse decreta: unum ad salutem, alterum ad damnationem; utrumq̄: tamen ordinatum, ut mox demonstrabitur.

XVI. Cæterum ut secundum scripturas, de utrâque voluntate distinctè agamus, sic statuimus: *Voluntatem Dei antecedentem, esse misericordem illam Φιλανθρωπίαν, quâ Deus tristissimum generis humani lapsum prævidens, nullo nostro motus merito, sed ex solâ gratiâ, jam inde ab omni æternitate, seriò voluit & decrevit omnium omnino hominum misereri: Omnes aequaliter diligere; omnes (nec uno quidem excepto individuo) per filium redimere: omnibus filij meritum in verbo Evangelij fide apprehendendum offerre: in omnibus per auditum verbi fidem operari: omnes deniq̄, per fidem in filium salvare.* Et hæc quidem omnia secundum hanc Antecedentem voluntatem ardentissimo, minimèq̄; hypocritico desiderio semper voluit, hodièq̄; vult Deus, etiam de ijs, qui tamen actu verbum non audiunt, actu non credunt, actu non salvantur.

XVII.

XVII. Confirmat hæc evidentissime Scriptura ipsa Ezech. 33. 11. *Ne vivam ego, dictum Domini Iehova, si delector morte impij; sed delector, quum revertitur improbus à viâ suâ, ut vivat: revertimini revertimini à vijs vestris pessimis; cur enim moreremini domus Israël's?* Similia extant cap. 18. 23. 32. *Non delector morte morientis, dictum Domini Iehovæ. Revertimini itaq; vos & vivite.* Sap. 11. 24, 25. *Tu miseris omnium: Diligis enim omnia quæ sunt, & nihil abominaris eorum, quæ fecisti.* Rom. 11. 32. *Conclusit Deus omnes sub infidelitate, ut omnium miseretur.* 1. Tim. 2. 4. *Deus vult omnes homines salvos fieri, & ad agnitionem veritatis pervenire.* 2. Pet. 3. 9. *Deus non vult ullos perire; sed omnes ad pœnitentiam converti.* Notatu dignissima sunt hæc Petri verba: Deus vult ne ullus pereat, sed ut omnes ad pœnitentiam revertantur. Nam ex ijs luculenter apparet, universalem particulam non esse restringendam, siquidem ne unus quidem excipitur.

XVIII. Dicitur autem hæc misericors Dei voluntas ideo Antecedens 1. Quia omnem causam, & quicquid ullius causæ respectum, hoc in negotio, obtinere poterat, Deus hæc voluntate suâ omnibus modis avertit: ita ut nihil excogitari possit, quod Deum ad miserendum nostri impellere potuerit. 2. Quia hæc ipsa misericors voluntas est prima & summa causa totius illius *τάξιως*, sive ordinis, per quem Deus electionem & salutem nostram perficere decrevit.

XIX. Cæterum, non nudis tantum verbis testatus est Deus, se omnium hominum velle salutem; sed & facto ipso, eoq; potissimum triplici, de voluntate hæc suâ luculentissimum perhibuit testimonium. *Primum quidem in opere creationis.* Quomodo enim, & cur obsecro hominem initio ad imaginem & similitudinem

suam creasset, si vel unum aliquod individuum, simpliciter & absolutam quadam voluntate, aeterno exitio voluisset destinatum. Et si Deus hoc sine condidit homines, ut omnes salventur, utiq; etiam vult omnes salvari. Cum enim Adam stirpem universi generis humani gesserit, utiq; non aliam sortem Adamo, aliam liberis & posteris ejusdem; sed utrisq; unam eandemq; nempe aeternam salutem, serio voluit expositam, nisi Deum fingere volumus *περὶ σωτηρίας*: Quod absit, ut cogitemus saltem.

XX. Hujus voluntatis in Deo signum evidentissimum erat, imago illa Dei, ad quam Adamus erat conditus: id quod ex opposito lapsu patet dilucidius, utpote in quo, per quem, non sibi soli, sed toti posteritati mortem attraxit & damnationem aeternam, Rom. 5, 12. Quare etiam omnes in Adamo habuerunt salutem, quam transgressione perdidit.

XXI. Horrenda proinde vox est Calvinii, lib. 3. Instit. c. 21. Sect. 5. sic scribentis: Non pari conditione creantur omnes; sed alijs vita aeterna, alijs damnatio aeterna praedeterminatur. Itaq; prout in alterutrum finem quisq; conditus est: ita vel ad vitam, vel ad mortem praedeterminatus est. Et Bezae, in glossis marginalibus c. 9. Rom. iterum liceat dicere, quosdam homines a Deo opifice conditos esse ad interitum.

XXII. Bellè scilicet istis Doctoribus convenit cum Oseâ, vel Deo potius ipso, clamante per Oseam: *perditio tua ex te Israel: salus ex me*, cap. 13, 9. Et cum illo Epiphonemate Moïsi: *Vidit Deus omnia, quae fecerat, & ecce erant valde bona*, Gen. 1, 31. Et cum autore libri Sap. qui affirmat, *Invidia Diaboli mortem introisse in orbem terrarum*, Sap. 2, 24. Et cum axioma Pauli:

Deus

Deus non constituit nos ad iram, sed ad salutis acquisitionem;
1. Thes. 5. 9.

XXIII. Non urgeo jam illud: Quod quicumq; vult rei alicujus finem (absolutè) ille vult etiam media ad illum finem perducentia. Si itaq; Deus, creationis finem in multis hominibus voluit esse æternum exitium: sequetur utiq; ipsum etiam voluisse media ad finem illum perducentia; nempe peccata, sive incredulitatem; tanquam fontem & radicem omnium peccatorum.

XXIV. *Alter modus*, quo Deus misericordem hanc suam voluntatem factis testatam fecit, *respicit Missionem filij, ejusdemq; meritum*. Voluit enim Deus pater, filium satisfacere pro peccatis omnium hominum, etiam eorum, qui pereunt: voluit, inquam, & seriò voluit, ipsum esse Mediatorem & Redemptorem totius mundi. Testatur hoc aureolum illud servatoris: *Sic Deus dilexit mundum, ut filium suum unigenitum daret, ut omnis, qui credit in eum, non pereat, sed habeat vitam æternam, Job, 3. 16. Testatur hoc ipsum universa Scriptura, Tit. 2, 11. iluxit gratia Dei salutifera omnibus hominibus. Eph. 1. 9, 10. Deus patefecit nobis mysterium voluntatis suæ, secundum gratuitam benevolentiam suam, quam proposuerat in seipso, in dispensatione plenitudinis temporis, restaurare OMNIA in Christo, sive qua in cælis, sive qua in terrâ sunt, in ipso.*

XXV. Hinc filius peccata totius mundi tulisse, pro peccatis omnium hominum satisfecisse, in Scripturis disertè perhibetur. Esa. 53. 6. *Dominus posuit super eum iniquitates omnium nostrum. Rom, 5, v. 18. Sicut per unius hominis delictum reatus venit in omnes ad condemnationem: Sic & per unius justitiam gratia redundavit in OMNES homines ad justificationem vitæ. 2, Cor, 5. 15. Christus pro omnibus*

mortuus est. v. 19. Deus erat in Christo, MUNDUM reconcilians sibi ipsi. 1. Tim. 4. v. 10. Christus est Salvator omnium. 1. Joh. 2. 2. Ipse est propitiatio pro peccatis nostris, non pro nostris autem tantum, sed & pro peccatis totius mundi.

XXVI. Et ne fortè quis sensu Calvinistico, sub notâ universalî, electos tantum omnes comprehendi autumat; Scriptura ipsam quoq; impiorum, reproborum, pereuntium, atq; damnatorum colluviem à Christo redemptam esse, disertis verbis attestatur: ut, quando Apostolus Romanenses suos graviter admonet, *ne perditionis causa fiant ei, pro quo Christus mortuus est, Rom. 14. 15.* item Corinthios, *ne per abusum libertatis Christiana perditioni tradant eum, pro quo Christus mortuus est, 1. Cor. 8. v. 11.* Sic Epistola ad Hebræos, *eos, qui sanguinem Christi pedibus conculcant & pereunt, eodem tamen sanguine sanctificatos fuisse affirmat c. 10, v. 29.* Et Petrus, *Christum illos quoq; mercatum esse testatur, qui propriâ culpâ pereunt, 2. Pet. 2, v. 1.*

XXVII. Doctrinæ huic consolationis plenissimæ, se opponit gens Calviniana, contendens, Deum nunquam voluisse, nunquam decrevisse, totum mundum per Christum redimere. Sic censuit Beza in Resp. ad acta Colloquij Mompelg. Sive consilium Dei, sive passionis effectum, sive utrumq; spectaveris; pro impijs nullo modo est mortuus. Tostanus Calvinista Heidelbergensis scribere non cohorrui: Gravem esse errorem, si Christus pro omnibus hominibus mortem dicatur appetijisse.

XXVIII. Sed horrendas istas blasphemias Deo justissimo Judici vindicandas relinquimus: Cur enim alio responso dignos judicemus, qui tam illustribus, tamq;
per-

perspicuis Scripturarum oraculis, pro nostrâ affirmativa pugnantis, fidem omnem adeo insolenter denegare non verentur.

XXIX. *Tertius & postremus modus*, quo Deus antecedentem hanc, sive misericordem suam voluntatem maximè seriò testatam fecit; respicit *opus sanctificationis*, vel, ut vulgò loqui solemus, *opus vocationis universalis*. Annon enim gratiæ & misericordiæ Dei est, quod ab æterno voluit & decrevit, ut concio Evangelij *esset potentia ad salutem omni credenti?* Rom. 1, 16. Annon gratiæ divinæ est, quòd omnes gentes per fœdus initiationis, sacrum Baptisma, Christo inseri, à peccatis ablui, & ad vitam æternam regenerari seriò præcepit? Matt. 28, v. 19. Marc. 16, v. 15, 16. Annon gratiæ divinæ est, quòd hæc ipsa media salutis, verbum nimirum & sacramenta, omnibus ex æquo obtulit? Rom. 10. 18. Coll. 1. v. 23. hodièq; offert, dum ecclesiam suam in tali illustri loco semper collocat; ut fama de vero Dei cultu ad omnes omnino gentes dimanare queat, ut possint quærere & invenire Deum? Act. 17, v. 27 & 30.

XXX. Et profectò, non simulatè, non hypoçriticè; sed usq; adeo seriò Deus omnes omnino homines ad nuptias filij sui, ad coenam illam magnam, hoc est, ad regnum gratiæ vocat: ut lacrymis etiam profusissimis prosequatur impœnitentiam pereuntium, & nolentium comparere: sanctèq; attestetur, se illos ipsos pereuntes, haud secus atq; gallina pullos, colligere voluisse; sed noluisse ipsos, Luc. 19. 41, 42. Matt. 23. 37.

XXXI. Quam ipsam seriam & ardentem vocationem totius generis humani, usq; adeo seriò Deus in actum perduxit, ut non modò *originalis Ecclesiæ*, quæ angustis Ecclesiæ Adamiticæ terminis continebatur; non

etiam post diluuium, duntaxat domum sive ecclesiam Noachi, quæ totum genus humanum tunc constituebat; & utrâq; ista, vice, impios æquè ac pios, Cainum æquè atq; Abelem, Charum æquè ac Semum, vocaret: sed & postremis maximè temporibus, post ascensionem seruatoris, totum mundum per prædicationem Evangelii vocari curaret: ita ut D. Pauli temporibus, jam modò annunciatum fuerit Evangelium omni creaturæ (prædicationis capaci) quæ sub cælo erat, hoc est, omnibus hominibus in terrâ viventibus, Coll. 1. 23.

XXXII. Ut autem rectiùs percipiatur, quomodo vocatio omnium hominum ad salutem, respectu intentionis Dei, sit universalis hinc distinguendum est inter vocationem ipsam, & vocationis modum atq; ordinem. Vocatio quidem ipsa, ex se & suâ naturâ est universalis, non saltem 1. Ratione intentionis Dei, qui vult ut omnes, nullo excluso, veniant & verbum audiant. Hanc enim suam gratiam omnibus in universum indifferenter offert, atq; omnes in universum homines ad salutem seriò vocat, Matt. 11. 28. 2. Ratione mandati; quia præcipit Evangelium in toto orbe annunciari, Mar. 16. 15, Luc, 24. 47. Act. 17. 30. 3. Ratione promissionis. Nam omnibus suum favorem & misericordiam pollicetur, Esa. 45. 22. c. 55. 1. 4. Ratione ipsius præconij, Nam & præconium verbi ad omnes homines pertingit.

XXXIII. Nec tamen negamus, vocationem in Eventu sæpissime fieri particularem, non ex odio Dei, sed culpâ hominum, atq; sic ex accidenti; cum vel 1. culpâ majorum amissum verbum non semper actu prædicatur ubiq; ; quod tamen ubiq; prædicari Deus voluit. vel 2, quatenus ijs etiam in locis, ubi annunciatum verbum Dei, quidam epicuræo contemptu id
asper-

aspernantur, & furiosè à se repellunt, adeòq; regno Dei se indignos faciunt, Act. 13. v. 46.

XXXIV. Porrò, Modum & ordinem vocationis quod concernit, est is vel *specialis, illustris, manifestus, & directus*; eumq; vicissim in *ordinarium & extraordinarium* distinguimus. *Extraordinarius* est, cum quis immediatè, vel per ipsam Dei vocem, vel per insignè quoddam miraculum ad lucem Evangelij convertitur; qualis Act. 9. 5. *Ordinarius*, cum homines per externum & visibile verbi ministerium vocantur.

XXXV. *Vel generalis, obscurus, implicitus & indirectus*, ad quem spectant quatuor universales pœnitentiæ præcones, quibus Ethnici ad inquisitionem veritatis invitantur. Quales sunt 1. *Notitia Dei naturalis*, in visibilibus mundi operibus proposita, Rom. 1. v. 19, 20, 21. 2. *Propria conscientia*, quæ intus dicat hominibus, esse numen & vim divinam, quæ omnia contueatur, & pœnam repetat improbitatis, Rom. 2. 15. 3. *Celebritas ecclesie*, quam Deus in celebri loco collocavit, ut exinde fama de Deo omnibus innotescere posset. 4. *Exempla* eorum, qui ex gentilitate ad veram ecclesiam conversi sunt, Act. 2. 5. Quæ exempla nihil aliud sunt, quàm veri concionatores, quibus ad ecclesiam veram vocantur gentiles, extra ecclesie pomoeria degentes.

XXXVI. Deinde consideranda est *vocatio* bifariam 1. *Per se, & respectu Dei vocantis*. 2. *Per accidens, & respectu hominum vocatorum*; quorum aliqui vocationem Dei grato animo amplectuntur, aliqui verò eandem malitioso animo aspernantur. *Priori modo*, vocatio hominum per vivum & efficax Dei verbum, semper est seria: sed *posteriori, respectu infidelium*, vocatio ista efficaciam illâ, quâ Deus vult operari eorum conversionem, haud

haud rarò privatur, & sic per accidens inefficax redditur; quod tamen efficacix ipsius verbi, in se & ex parte Dei considerati, nihil derogat.

XXXVII. Omnes igitur in universum homines, nullo discrimine habito, serìò, & ex parte Dei citra omnem hypocrisin & simulationem, ad salutem æternam vocantur, Matt. 11, v. 28. Marc. 16. 15. Act. 17. 30. 2. Petr. 3. 9. Promissiones spectant ad omnes, 1. Tim. 1. 15. c. 2. v. 6, 1. Joh. 2. 2. Matth. 11, 28. Luc. 24. 47. Ergo & vocatio. Immò, qui damnantur propter contemptum vocationis, ad eos spectat vocatio, Luc. 14, v. 24.

XXXVIII. Et hæctenus quidem, quibus modis Deus antecedentem illam suam voluntatem factis ipsis testatam fecerit, ex Scripturis luculenter satis demonstravimus. Unde duo inferimus, 1. In voluntate istà antecedente omnia sunt universalia, neq; in eà concedendum est ullum reprobationis sive particularitatis decretum; ita ut ad omnes æqualiter se ea extendat, 2. Hæc ipsa voluntas antecedens, quantumvis universalis, non tamen est *Absoluta*, sed *Determinata*.

XXXIX. Neq; enim Deus absolutè vult omnes homines salvos, sive convertantur ad Christum, sive non; sive credant in Christum, sive non: sed determinatè, ut nimirum omnes salvi fiant; sed per fidem in Christum. Exempli gratià: Deus secundum antecedentem hanc voluntatem suam dicit: *Vivo ego, nolo mortem impij*, Ezech. 33. 11. item: *Volo omnes salvos fieri*, 1. Tim. 2. 4. item: *Non volo, ut ullus pereat*, 2. Petr. 3. 9. Quæritur jam, utrum Deus sic simpliciter & absolutè nolit mortem impij? & utrum simpliciter ac absolutè velit

omnes

omnes salvos, five convertantur, five non? five credant, five non?

XL. Ad quæsitum hoc respondetur negatè, & quidem ex evidentia illorum ipsorum locorum Scripturæ, quæ ostendunt, *Deum quidem nolle mortem impij; Sed determinatè: nempe ut convertatur, & sic conversus vivat.* Item, *Deum velle quidem omnes salvos fieri; sed ordinatè: nempe, ut ad agnitionem veritatis perveniant, & sic salventur.* Item, *Deum nolle quidem, ut nullus pereat; sed determinatè: nempe, ut omnes agant penitentiam, & sic conversi non pereant.* Summatim loquendo: Eâdem antecedente voluntate, quâ vult Deus omnes omnino homines salvos: eâdem, inquam, vult etiam omnes audire verbum salutis; per verbum hoc, virtute Spiritus sancti credere in filium; & sic, mediante hâc fide, omnes salvari, Joh. 3. v. 16. c. 6. v. 40.

XLI. Graviter proinde & periculose admodum errant Calviniani, qui electionis decretum quærunt in absolutâ aliquâ voluntate Dei; & inde absolutum aliquod, omnesq; causas antegrediens decretum, fabricant, quo Deus ab æterno paucissimos, sine intuitu, vel merito Christi, vel fidei apprehendentis illud, ad vitam æternam elegerit; quos etiam salvari absolutè & simpliciter sit necessarium; reliquam verò universam, eamq; multò maximam mundi partem, itidem absolutè, sine respectu infidelitatis, æterno exitio devoverit. Calvinus lib. 3. Institut. c. 23. §. 3. & 8. Beza in colloq. Mompelgart. p. 523. Boquinus in Disput. Heidelbergensi.

XLII. Sed nulla profectò, vel syllaba, vel litera, tale quid innuens, in æternum è sacris monstrabitur. Et stant firma atq; inconcussa ea Scripturarum testimo-

nia, quæ bene multa superiùs producta, ardens illud Dei desiderium æternæ omnium hominum salutis, evidentissimè astruunt & confirmant; ita ut ne M O R I E N T I S quidem mortem & interitum se velle, Deus ipse religiosâ asseveratione attestetur: tantum abest, ut quempiam absolutâ aliquâ voluntate morti & damnationi devoverit. Proinde horrendum hoc dogma, cum suis authoribus & propugnatoribus, ad orcum meritò relegamus.

XLIII. Sed sunt & alij, qui circa antecedentem voluntatem itidem periculosè hallucinantur: illi nimis, qui æternum electionis decretum in solâ hâc antecedente voluntate collocant; ac proinde indeterminatam, & ab omni consideratione meriti Christi per fidem apprehendendi planè segregatam electionem, & quidem universalem omnium omnino hominum, comminiscuntur. Ita enim statuit Huberus, quòd Deus ab aeterno omnes in Christo elegerit ad vitam, & quidem electione propriissimè sic dictâ, sive omni respectu fidei, sive in Christum credant, sive non.

XLIV. Cui dogmati universa Sacra Scriptura, & hujus sequens vestigia Liber Christianæ Concordiæ è diametro adversatur, ostendens electionem, non nudè in antecedente Dei voluntate, sed consequente etiam collocandam esse. Ita enim sonant verba Libri Concordiæ: *in Christo electio aeterna Dei patris est querenda. Is in aeterno suo concilio decrevit, quòd præter eos, qui filium ejus Iesum Christum agnoscunt, & in eum verè credunt, neminem salvum facere velit. Deinde, Aeterna electio seu predestinatio ad salutem, non simul ad bonos & ad malos pertinet, sed tantùm ad filios Dei, qui ad aeternam vitam*
confe-

consequendam electi & ordinati sunt, priusquam mundi fundamenta jactarentur. Unde ibidem multoties appellatur prædestinatio filiorum Dei.

XLV. Hæc assertio firmatur, & numero plurimis, & pondere gravissimis fundamentis, quorum pauca tantum in medium proferemus. 1. *Quos prædestinavit Deus, eos etiam vocavit: Quos vocavit, eos etiam justificavit: Quos justificavit, hos & glorificavit*, Rom. 8, 29. At non justificantur à Deo increduli, Gal. 2. 16. Phil. 3. 9, nec glorificantur etiam omnes, sed soli credentes, Joh. 3. 15, 16. Ergo & soli credentes prædestinantur. Notandum autem hic, per vocationem intelligi eam, quæ non modò ex intentione Dei, sed & ex parte hominum, cum salutari eventu est conjuncta: Nam sic specialiter vocatos justificat, quos justificatos etiam glorificat.

XLVI. 2. *Quâ ratione Deus in tempore homines salvos facit; Eadem ratione illos ab æterno etiam ad salutem elegit:* Atqui in tempore, Deus tantum eos, qui per fidem Christo sunt insiti, salvos facit. Ergo ab æterno elegit, non nisi quos per fidem in Christo futuros præsegit. Connexum Majoris liquet: Si enim Deus aliter ab æterno elegit homines, quàm eos in tempore salvat, utiq; contradictoriæ in Deo erunt voluntates, de uno eodemq; salutis actu; quarum unâ ab æterno, vi decreti electionis, voluerit omnes omnino homines salvari, sine intuitu fidei; alterâ verò, velit in tempore tantum salvari eos, qui crediderint in Christum, Idipsum etiam apertè colligitur ex 2. Thess. 2, v. 13. *Elegit vos Deus ab initio ad salutem per sanctificationem Spiritus & fidem veritatis; & electos definit Apostolus eos, qui μετὰ τὴν πίστευσιν, credituri sunt in Christum ad vitam æternam*, 1. Tim. 1. 16.

XLVII. 3. *Ex prædestinationis executione sic argumen-*

tamur. *Omnes electi salvantur. At qui non credunt non sal-
vantur*, Marc. 16. 16. Ergo qui non credunt in Christum
non sunt electi. Major munitur hęc Scripturę testimo-
nijs, Matt. 24. v. 24. Joh. 6. v. 39. c. 10. 27, 28. Rom. 8. v. 30,
35, 39. Accedit testis indubius Daniel, c. 12. 1, testificans
salvatum iri omnem, qui scriptus sit in libro, scilicet vitę.
Nulli autem finaliter impoenitentes salvabuntur. Ergo &
illi non scripti sunt in libro vitę. Confer Luc. 10. v. 20.
Hebr. 12. v. 23. Apoc. 17. v. 8. c. 20. 15. Est autem *Liber vi-
tę* nihil aliud, quàm catalogus salvandorum, quos Deus
ex gratiã, propter meritum Christi perseverante fide ap-
prehensum, & ab æterno prævisum, ante facta mundi fun-
damenta, ad vitam æternam elegit, in laudem gloriosę
gratię suę. Hinc sequitur, quòd inscriptio in librum vi-
tę, nihil, quoad rem, sit aliud, quàm electio.

XLVIII. 4. Ex Matth. 20. 16. & c. 22. 14. *Multi sunt
vocati, pauci verò electi*. Hoc brevi aphorismo, quasi ful-
mine quodam, ad orbem usq; relegatur indiscreta illa u-
niversalitas Huberiana. Si enim pauci tantum electi, u-
tiq; omnes non erunt electi. Aliàs enim vocatio & ele-
ctio æquè latè paterent, ita ut quot sunt vocati, tot essent
electi. Salvator autem evidens facit discrimen, quoad nu-
merum, inter vocatos & electos; dum multos quidem vo-
catos, paucos verò dicit esse electos. Hinc etiam Apo-
stolus Paulus Act. 13. 48. inquit: *Crediderunt quotquot or-
dinati erant ad vitam. At multi non crediderunt. Ergo mul-
ti non fuerunt ad vitam ordinati, hoc est, electi*.

XLIX. Et quid multis opus? cum non occurrat in u-
niversã Scripturã Sacrà vel unus tantum locus, qui omnes
omnino homines ad salutem à Deo electos esse, electio-
ne propriè sic dictã, perhibeat.

L. Hactenus satis evidenter est confirmatum, confi-
stere

tere haud possessorum opinionem, qui æternum electionis decretum in nudâ antecedente Dei voluntate collocant: Et quia hæc universalis est, & æquè se habet erga omnes omnino homines, ideo in seipse inde universalem, indeterminatam & promiscuam omnium hominum electionem colligit.

LI. Nostra ergo hæc est sententia: etsi Deus, antecedente voluntate, seriò vult & exoptat, ut omnes in filium credant, & sic omnes per fidem salventur: etsi etiam hæc ipsâ voluntate, voluit omnes omnino homines per filium redimi; omnes omnino homines per verbum Evangelij ad regnum gratiæ vocari: Quia tamen maximam mundi partem ab æterno præscivit, medijs salutis locum minimè relicturam, ac proinde in filium non credituram; utiq; Deus de his etiam aliud fecit decretum, aliud itidem de illis, quos in Christum perseveranter credituros prævidit.

LII. Et hinc jam oritur *alter ille voluntatis divina respectus*, quem Damascenus (uti supra ostensum) nominat **DEI VOLUNTATEM CONSEQUENTEM**; in deo sic dictam, quia etsi cum voluntate antecedente ejusdem est æternitatis: tamen non in solâ Dei mente vertitur, sed ad homines etiam aliquem respectum habet, & ratione ordinis, in signo rationis antecedente est posterior.

LIII. Considerat enim consequens hæc voluntas, quinam ipso actu in Christum sint credituri, qui non: quinam in fide hæc perseveraturi, qui non: unde mox duo emergunt voluntatis hujus consequentis decreta *ἀντιδρῶν ἑκάστω*: unum Electionis, alterum Reprobationis.

LIV. Electionis decretum tale est: *Vivo ego Deus, volo & decerno, ut omnis qui credit in Christum, inq; fide hæc ad fi-*

ad finem usq; perseverat, non percat, sed habeat vitam aeternam. Proditum est hoc decretum ab ipso servatore, Joh. 3. 16. *Sic Deus dilexit mundum, ut filium suum unigenitum dederit, ut omnis qui credit in eum, non percat, sed habeat vitam aeternam.* & Matth. 10. v. 22. *Qui perseveraverit ad finem usq;, salvabitur.* Joh. 6. v. 40. *Hæc est voluntas ejus qui misit me patris, ut omnis, qui videt filium, & credit in eum, habeat vitam aeternam.* Et ab Apostolo 1. Cor. 1. v. 21. *ἐν δόξα ὁ θεὸς, beneplacuit Deo per stultitiam prædicationis salvos facere credentes.*

LV. Reprobationis æternum decretum tale est: vivo ego Deus, volo & decerno, ut qui in Christum non credit, sed in infidelitate ad finem usq; perseverat, condemnatur: immò jam, hoc est, ab æterno sit damnationi addictus. Proditum est hoc etiam decretum à Servatore, Joh. 3. 18. *Qui non credit, jam judicatus est.* & Marc. 16. v. 16. *Qui non credit, condemnabitur.* Immò à Deo ipso, Deut. 18. v. 18, 19. *Prophetam suscitabo eis, (Christum nimirum, Act. 3. v. 22.) & ponam verba mea in ore ejus, loqueturq; ad eos omnia, quæ præcepero illi: Qui autem verba ejus, quæ loquetur in nomine meo, non audierit, ego ultor existam.*

LVI. Hinc ergo emergit particularis electio, quòd plurimi, quos tamen Deus voluntate antecedente seriò voluit credere in Christum, & mediante hæc fide salvari; tenebras tamen magis, quàm lucem diligunt Joh. 3. v. 19. *filius Dei audire recusant, noluntq; agnoscere tempus visitationis suæ, atq; ea, quæ ad pacem suam faciunt, Luc. 19. v. 42 & 44.* Et sic, causa hujus ipsius particularitatis non hæret in Deo, sed in ipsis hominibus incredulis: secundum illud Ose. 13. 9. *perditio tua ex te Israel; salus ex me.* Quod si crederent omnes, atq; in fide persisterent, nihil profectò ex parte Dei obstaret, quin salvarentur, atq; in electorum

nume-

numero censerentur. Nunc ordinationi divinæ (quæ est, ut quicumq; in Christum mundi redemptorem crediderit, & meritum ipsius in Evangelio oblatum firmâ fide amplexus fuerit, non pereat, sed habeat vitam æternam) resistentes, ipsi in causâ & culpâ sunt, quòd electionis decreto non sint inclusi.

LVII. Illustri admodum exemplo Christus ipse negotium hoc declarat per parabolas de nuptijs regijs, & cœnâ magnâ, Matth. 22. & Luc. 14. *Rex enim ille, qui est pater cœlestis, cœnam magnam instruit, & nuptias parat filiorum: vult, invitatur, mandat (voluntate antecedente, quæ est misericordiæ) ut omnes veniant: clamat; Ecce prandium meum paravi, tauri mei & altitia mea occisa, & omnia parata; venite ad nuptias.*

LVIII. Quam misericordem voluntatem, cum maxima pars invitatorum rideat, contemnat, projiciat: Ecce (voluntate consequente) vult jam rex iste, illos tantum gustare cœnam illam, qui invitationi loco relicto, comparuerunt. De reliquis verò (eâdem voluntate consequente) hanc profert sententiam: *Dico vobis, quòd nemo virorum illorum, qui vocati sunt, gustabit cœnam meam: Immo iusto indignationis fervore accensus, emissis exercitibus suis, perdidit illos, & civitatem illorum igni exussit.*

LIX. Hinc perspicuum evadit, Regem illum, quantumvis etiam voluntate antecedente omnes ad nuptias & cœnam suam invitavit, & voluerit serio omnes venire: nunquam tamen voluisse, omnes gustare cœnam illam suam, si invitationi locum relinquunt, si non: si veniant, si non.

LX. Et sic luculenter admodum patet, voluntatem hanc consequentem, voluntati Antecedenti non contradictorie esse oppositam; sed tantum *ὕπαρχως* subordinatam:

tam: id quod ex mutuis respectibus, qui utriq; voluntati ad se mutuò intercedunt, cognoscere licet. *I. Voluntas enim Antecedens* definit, quo pacto, sive quibus medijs Deus omnes salvatos cupiat: vel, quod idem est, quid omnes facere debeant, ut salventur. *Voluntas autem Consequens* considerat, quid homines actu ipso faciant, vel non faciant. An voluntati universali Antecedenti obtemperent, vel non?

LXI. *II. Voluntas Antecedens* considerat electionis ordinem & finem, hoc est, salutem & media ad eam perducuntia, quatenus duntaxat ex parte Dei sunt ordinata, & omnibus hominibus ex æquò offeruntur. *Voluntas autem Consequens*, eundem etiam electionis finem, eademque media cōsiderat; sed quatenus jam ab hominibus actu ipso, vel acceptantur, vel negliguntur: & sic vel actu salutem consequuntur, vel actu æternum pereunt. Quo respectu voluntas consequens, quæ electionis & reprobationis decreta absolvit, finem suum semper assequitur, sive ad salutem, sive ad damnationem: Voluntas verò Antecedens non item,

LXII. *III. Voluntas Antecedens* vult omnes salvari per fidem in Christum. *Voluntas Consequens* vult tantum CREDENTES salvari: neq; ulla militat contradictio, siquidem voluntas etiam Antecedens, non absolutè, sed determinatè, nempe sub conditione fidei, vult omnes salvari. Cui voluntati obtemperantes, jam per decretum & consilium voluntatis consequentis saluti destinantur. Qui verò consilium hoc voluntatis Dei antecedentis spernunt, quemadmodum de Pharisæis legitur, quod *Consilium Dei adversus semetipsos spreverint*, Luc. 7. 30. illi per alterum illud decretum voluntatis Consequentis æternæ damnationi adjudicantur: id quod cum voluntate antecedente non pugnat, quippe quæ nunquam voluit absolutè, ut omnes salven-

salventur, sive credant, sive non: sed ut omnes salventur mediante fide in Christum.

LXIII. Hinc Liber Concordiæ decreti electionis octo gradus rectè constituit. 1. *Redemptionem per Christum.* 2. *Oblationem meriti Christi per verbum & Sacramenta.* 3. *Veram conversionem.* 4. *Adoptionem.* 5. *Sanctificationem.* 6. *Perpetuam defensionem.* 7. *Conservationem ad finem usq.* 8. *Glorificationem, sive aeterna vita perfruitionem.*

LXIV. SECUNDO. His ita de utrâq; voluntate Dei explicatis, concludimus tandem, prædestinationem sive electionem esse voluntatis divinæ consequentis decretum æternum, in solo Evangelio revelatum, quo Deus, ex merâ gratiâ & misericordiâ, certò & infallibiliter constituit, justificare & glorificare tantùm eos, quos virtute Spiritus Sancti, per Evangelij prædicationem in Christum credituros, & in verâ fide ad finem usq; perseveraturos præscivit: ut essent sancti & inculpatores coram ipso in charitate, ad laudem gloriosæ gratiæ suæ, Rom. 8. v. 29, 30. Eph. 1. v. 4. 5. 6. Nervosè itaq; & brevissimè à Formulâ Concordiæ electio definitur; quòd sit æternum Dei decretum, de salvandis & glorificandis in Christum perseveranter credituris.

LXV. TERTIO. Huc spectant quæstiones, quarum
1. *An eadem sint cause electionis & justificationis?* Affirm. Neque enim aliter justificatur homo, quàm eligitur, & vice versâ: non alio modo fit electio ad vitam, quàm quo justificatio hominis peccatoris coram Deo. Quemadmodum ergo non absolutâ quâdam voluntate Dei justificatur homo; ita neq; absolutâ, sed ordinatâ Dei voluntate electus est ad vitam. Errant ergo, qui unam tantùm causam electionis, nempe misericordiam Dei, constituunt; & hoc pacto à decreto electionis, non tantùm fidem in Christum excludunt, sed sanctissimum quoque Christi meritum

inde relegant, idq; temporali executioni electionis sub-
sternunt.

LXVI. Sed verissimum est hoc, in Scholis Theologi-
cis decantatissimum, fundamentum; quòd salvatio & elec-
tio habeant sese, ut decretum & decreti executio: idèq;
easdem prorsus agnoscant causas, & hoc respectu per o-
mnia sint conformia. Unde talis oritur argumentatio:
Qualiter Deus in tempore electionem exequitur, taliter
ab æterno homines elegit. Atqui Deus in tempore, non
quemvis baptisatum & regeneratum salvat, sed duntaxat
in Christum credentem, in fide pèrseverantem, nec fina-
liter impœnitentem. Ergo.

Quæst. 2
LXVII. Quæritur II. Annon Deus, vi misericordie suæ
(cum sit summè misericors) teneatur semper ad omnes popu-
los actu mittere præcones verbi, & actu singulis offerre media
salutis? Ad quam quæstionem negatè respondemus. Pri-
mò enim, Deus vi suæ misericordie nemini quicquam de-
bet. Nam debitum & misericordia ita sibi invicem sunt
opposita, ut simul stare nequeant; siquidem unum horum
alterum excludit, teste Apostolo Rom. II. 6.

LXVIII. Deinde verò, Deus misericordie suæ abyf-
sum satis superq; declaravit, quòd non semel, non bis, sed
ter universum genus humanum ad regnum gratiæ, ipso
actu, vocavit; cum primis verò, ablegatis Apostolis in uni-
versum terrarum orbem, atq; tunc universis gentibus, &
omni creaturæ, quæ sub cœlo erat, actu ipso prædicatum
sit Evangelium. Quam gratiam cum multæ gentes fasti-
diosè contemserint, & verbum Dei à se repulerint; certè
nullo jure tenetur Deus, hujusmodi præfractis contem-
ptibus, etiam invitis, obtrudere verbum salutis: siquidem hoc
esset *margaritas objicere porcis & sanctum dare canib⁹*, Mat. 7. v. 6,

LXIX. Adde, quòd Deus etiam erga istos obstinatos
verbi

verbi contemtores, misericordiam suam semper sufficientissimè declarat in eo, quòd nullo absoluto decreto ipsos ab aditu ecclesiæ prohibuit; sed semper famam de vero cultu Dei ad ipsos pervenire sinit, ut fortè, abjectâ inexpugnabili illâ contumaciâ, inquirant de vero illo cultu Dei, & ad externam societatem ecclesiæ sese aggregent, externum auditum verbo prædicato præbeant. Quod si facerent, tum certè DEUS memor promissionis suæ, per auditum illum verbi, virtute Spiritus Sancti illos etiam converteret, & fide salvificâ donaret.

LXX. Et humanæ tantùm rationis inane somnium est, quòd multi existimant: Si Deus hodie ad Turcas & alios barbaros atq; infideles populos mitteret, ipso actu, præcones verbi sui, tum multos ex illis conversum & salvatum iri. Nam ideo DEUS non mittit ad populos illos infideles præcones verbi sui, quia, ut omniscius, novit ipsos non obtemperaturos verbo salutis, sed illud potiùs à se contumaciter propulsuros.

LXXI. *Quæritur III. Quomodo Electionis particularitas cum Universalitate promissionum Evangelicarum stare possit?* Quæ quæstio, ut rite expediatur, distinguendum est inter promissiones Evangelicas; quarum *aliæ simplicissimè sunt universales, aliæ verò determinatè sunt universales.* Prioris generis sunt eæ, quæ testantur, Dei dilectionem sive misericordiam, Christi meritum, vocationem ad regnum gratiæ, pertinere ad omnes omnino homines: ita ut DEUS omnium sit misertus, mittens filium pro redemptione generis humani: filius ipse pro omnibus omnino hominibus satisfecerit Deo patri, & hoc meritum suum omnibus in Evangelio, verâ fide apprehendendû, seriò offerat. Quales extant Rom. 11. v. 32. 1. Tim. 2. 6. 1. Tim. 4. 10. 1. Joh. 2. 2. Mat. 11. 28. Hæ promissiones nullam quidem determinationem

admittant; attamen nondum complectuntur consummatam hominis salutem, utpote quæ absq; fide nemini obtingere potest.

LXXII. *Posterioris generis Evangelica* promissiones, integrum salutis nostræ complexum continent, & ostendunt, electionis sive salutis ambitum non nisi credentes complecti. Quales sunt. Joh 3.16. Joh. 5.24 c.6. 40. 1. Tim. 2. 4. 1. Pet. 3. v. 9. Sunt proinde hæ promissiones universales, non simpliciter, sed determinatè, & expressâ fidei mentione limitatæ.

LXXIII. Quibus observatis patet, electionis particularitatem, promissionum & vangelicarum universalitati, neque prioris, neq; posterioris generis respectu, contradictoriè esse oppositam; sed eidem potius inclusam, & subordinatam. Nam *quoad prioris generis promissiones*; illæ, quamvis sint universales, non tamen absolutam aliquam in Deo voluntatem definiunt; sed talem, quæ ad ordinem etiam respiciat. Quâ enim misericordiâ Deus vult omnes homines salvos, eâdem vult omnes etiam credere; & sic, non absolutè & simpliciter, sed mediante hac fide vult omnes salvari.

LXXIV. *Deinde, quoad posterioris generis promissiones*; etiam his electionis particularitas non est contraria, sed subalterna, & iisdem quasi inclusa. Contraria enim foret, si Deus statueretur, quosdam ob hoc ipsum non elegisse, quia simpliciter & absolutè, citra omnem respectum impietatis & incredulitatis ipsorum, damnare illos decreverit; tum certè ipsius universalis vocatio & promissio foret planè hypocritica, immò nulla. Caterùm, quia Deus omnes vult salvos, sed sub conditione fidei, & rursus incredulos vult damnatos, propter incredulitatem: utiq; jam, salvandorum particularitas promissionum universalitati
deter

determinatæ inclusa esse deprehenditur. Quæ tamen particularitas, non exculpâ Dei, sed ex vitio hominum dependet.

LXXV. Quæritur IV. An certus ac definitus sit electorum numerus? Ad propositam quæstionem liber Concordiæ his verbis respondet: *Dubium non est, quum Deus exactissimè & certissimè antea tempora mundi præviderit, & hodie etiam norit, quinam ex eorum numero, qui vocati sunt, in Christum credituri, aut non credituri sint: qui ex conversis in fide perseveraturi sint, qui non: & qui in peccata gravia prolapsi reversuri, & qui in sceleribus perituri. & haud dubiè eorum etiam numerus, qui salvabuntur, & damnatorum, Deo probè notus est.*

LXXVI. Statuit ergo liber Concordiæ, certum esse electorum numerum, respectu præscientiæ divinæ. Sunt enim Deo omnia præsentia; ac proinde exactissimè ab æterno scivit, qui & quot in Christum essent credituri, & ad finem usq; perseveraturi. Confirmat hoc illud Apostolicum: *Solidum stat fundamentum Dei, habens signaculum hoc: Novit Dominus qui sint sui, 2. Tim. 2. v. 19. & illud Rom 8. v. 29. Quos præscivit, eos etiam prædestinavit.*

LXXVII. Hæc præscientia, quia certa est, neq; unquam fallitur: hinc certus Deo constat electorum numerus, qui, ratione hujus præscientiæ, neq; augeri, neq; minui potest, Nam si major futurus fuisset salvandorum numerus, hoc ipsum quoq; Deus prævidisset.

LXXVIII. Neq; tamen fatalis est certus iste electorum numerus. Distingvimus enim inter *Absolutum & Infallibile*: statuentes, *non ex absolutâ & fatali necessitate electos conservari & salvari; quasi simpliciter impossibile sit, ut pereant, quicquid etiam agant: sed duntaxat infallibilitatem hic intellectam volumus.* Infallibilitatis autem istius causam constituimus, non fatale decretum Calvinisticum, non perfectionem summam electorum; sed potius 1, virtutem Dei,

custodientis electos in fide ad salutem, 1. Pet. 1. v. 5. 2. prædicationem Christi efficacem, pro perseverantiâ & salute electorum, Joh. 17. 3. potestatem Christi, cui nemo potest oves rapere ex manibus suis, Joh. 10. v. 28. 4. firmitatem decreti divini, 2. Tim. 2. 19. & deniq; 5. Infallibilitatem præscientiæ. Dicimus ergo, numerum electorum, non quidem augeri, aut minui potuisse, respectu præscientiæ divinæ, quæ falli nequit; sed interim augeri potuisse, respectu mediorum ad salutem perducentium. Potuissent enim etiam illi, qui damnantur, salvari; si nimirum media salutis admisissent, & virtute Spiritus Sancti fidem in Christum concepissent, & in fide illâ perseverassent.

2.º 1.º LXXIX. Quæritur V. *An electi possint fidem amittere, & gratiâ Dei excidere?* R. electos, etiam propriissimè sic dictos, posse excidere gratiâ Dei; ita quidem, ut necessum sit eos, per prædicationem legis, ad pœnitentiam revocari, & de novo converti. Deinde, dicimus electos, licet eo, quo jam dictum est, modo totaliter excidant; nunquam tamen excidere finaliter. Nam si finaliter exciderent, non essent pro electis habendi; propterea, quod scriptura docet, duos istos terminos esse convertibiles, nempe electum esse, & in fide finaliter perseverare.

LXXX. Distingvendum ergo hic est 1. inter *amissionem fidei temporalem & finalem*. Electi possunt amittere fidem ad tempus, totaliter, non finaliter. 2. Distingvendum est inter *gratiâ electionis & gratiâ sanctificationis*. Electi totaliter excidunt gratiâ sanctificationis, quando mortaliter peccant. Non verò excidunt gratiâ electionis, quia manent inscripti in libro vitæ per futuram fidem, quamvis nunc ob præsentem incredulitatem Deo displiceant.

LXXXI. Deniq; QUARTO. *Oppositum prædestinationis est Reprobatio, quæ & ipsa non est absoluta, sed ordinata* Neq; enim

enim Deus, aut infert damnandi causas in reprobum; aut negat & subtrahit illi media, quibus est miseriam emergere possit; aut relinquit eum ideò in peccatis, quia non placuit Deo eum eripere; vel quia nunquam eum serio amavit, vel, quia redemptio per filium Dei facta, aut vocatio ad poenitentiam & salutem, ad eum non pertinent: *sed est hypothetica*, idq; præsupponit, quo reprobi perniciem sibi suisque posteris ultrò accersiverunt; nempe, ἀπιστίας seu incredulitatem atq; finalem impoenitentiam, unicam reprobationis causam; quam quia Deus, tanquam justus iudex, in illis prævidit, meritò eos reprobavit. *Præduritie enim, κατ' ἀμετανοήτων καρδίας, ipsi sibi iram in diem iræ & patefactionis iusti iudicij thesaurizant*, Rom. 2. 5. H. br. 6. 5, 6. Joh. 3. 18. 36. Rom. 11. 20. 2. Pet. 2. 20.

LXXXII. Hinc concludimus, reprobationem non ex antecedente, sed ex consequente Dei voluntate esse petendam; quia præsupponit inobedientiam hominum, in medijs salutis oblatae apprehendendis: nec causis differre Reprobationem & damnationem, quasi illa ex absoluto Dei beneplacito suspendatur; huic peccatum & inobedientia, tanquam causæ intermediæ, substernantur. Propter quod enim in tempore impij reprobantur, propter idem ab æterno, ut reprobarentur, decretum est.

LXXXIII. In ipsa reprobatione autem, exclusio à gratiâ præcedit adjudicationem poenæ. *Ibi privativè concurrat Deus*, gratiam ob impoenitentiam subtrahendo hominibus, qui se spontè ab oblata gratiâ excluderunt. *Hic concurrat positivè & effectivè*, poenas, ut justum iudicem decet decernendo ipsidem & irrogando.

LXXXIV. Coronidis loco, subjungimus usum hujus doctrinæ consolationis plenissimum. Sic enim concludere licet: Si Deus vitam & salutem sempiternam tibi decrevit, cur non in gratiam ipsius, & propter nomen ejus, crucem

patienter perferes; cum illam æterno gaudio compensatum iri scias? cum electus sis Dei filius, quid denegabit benignus pater? insita igitur orando: ipse veniens veniet, & qui te elegit ex gratiâ, non deseret in angustia. Cum verò preces exaudita sunt, annon bonitatem tantam celebrari æquum est? Nam cogita Dei misericordiam! ecce ab æterno te elegit, electum in tempore creavit, creatum redemit, redemptum justificavit, justificatum conservavit, conservatum glorificabit. Gaude ob hæc beneficia fidelis, anima: & Deo sacrificium Laudis immola. Dic: *Benedictus sit Deus & pater Domini nostri Jesu Christi, qui benedixit nos in omni benedictione spirituali in cælestibus, in Christo, Eph. 1. 3.*

Deus Opt. Maximus suo Spiritu Sancto nos, Omnes ac singulos, illuminet & gubernet; ut illius gratiam verâ in Christum fide apprehendamus, & in eâ, usq; ad extremum vita halitum, constanter perseveremus: ut ita credentes lætitiâ inenarrabili & gloriosâ tandem exultemus, reportantes finem fidei nostræ, salutem animarum. Illi æterno Deo, unâ cum unigenito suo filio, Domino & redemptore nostro Jesu Christo, & Spiritu Sancto, sit laus, honor & gloria, in omnes omnium seculorum æternitates, Amen.

AD VIRUM

De Ecclesiâ Christi & juventute patris insigniter meritum,
Admodum Reverendum atq; Præcellentissimum,
DN. M. GEORGIUM C. ALANUM, Sacrosanctæ Theol. Professorem primum celeberrimum, nec non utriusq; Ecclesiæ, Urbis Aboënsis & parocciæ Nummensis Pastorem vigilantissimum, pro summis in Theologiâ honoribus obtinendis graviter Differentem,

αποσφάριστος extemporaneus.

Dignè pro meritis, excellentissime ALANE,
Gloria Theologum, culmen honoris adis
Atque facis rectè, dum non oblata recusas
Præmia, quæ pridem debita jure Tibi.
Auspice nunc igitur CHRISTO, reverende Professor
Salve, jamq; novum suscipe fronte decus.
Salve! Te nostrâ sic Finnia voce salutat:
E Finnis primus Tu modò DOCTOR eris.

ANDRÆ THURONII Log. Prof.
Ord. & h, t. Facult. Philos. Decani.